Edícia Extern

V edícii ***Extern*** Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského vydáva študijnú literatúru určenú najmä pre študentov externej formy štúdia v študijnom programe Geografia v administratíve (Geografia a verejná správa). Naším zámerom je poskytnúť študentom externej formy štúdia dostatok aktuálnej a kvalitnej študijnej literatúry, ktorá bude navyše aj cenovo dostupná.
Všetky tituly vydané v edícii ***Extern*** sú k dispozícii v Geografickej knižnici PRIF UK. Tituly vydané v tejto edícii budú tak môcť využívať pri svojom štúdiu aj študenti geografických študijných programov v dennej forme štúdia.

V edícii ***Extern*** doteraz vyšlo:

Štatistické metódy v geografii
Počítačová tvorba tematických máp
Klimageografia a hydrogeografia
Geológia a geomorfológia
Regionálny rozvoj a regionálna politika
Úvod do politickej a regionálnej geografie
Počítačová tvorba teoretických máp – cvičenia v MapInfo Proffesional
English for Students of Public Administration, Regional Development, European Integration
Geografia vidieka 1
Územné plánovanie

Pripravujeme:

Všeobecná geoekológia
Nemčina pre prírodovedcov
Pedogeografia a biogeografia I.

ISBN 978-80-969338-8-4

1 ÚVOD DO POLITICKEJ GEOGRAFIE *(Tibor Blažík)* 5
1.1 Vývoj politickej geografie 5
1.1.1 Etapy vývoja politickej geografie 6
1.1.2 Základné smery a koncepcie politickej geografie 7
1.1.3 Vývoj politickej geografie v Československu a na Slovensku 8
1.2 Teoreticko-metodologické východiská politickej geografie 9
1.2.1 Postavenie politickej geografie v systéme geografických vied 10

2 ÚVOD DO GEOPOLITIKY *(Tibor Blažík)* 12
2.1 Stručný náčrt teoreticko-metodologických východísk geopolitiky 12
2.2 Vývoj geopolitického myslenia 13
2.3 Hlavné smery a školy geopolitického myslenia. 15
2.3.1 Smery geopolitického myslenia 15
2.3.2 Školy geopolitického myslenia 16
2.3.2.1 Nemecká geopolitika 16
2.3.2.2 Anglosaská geopolitika 17
2.3.2.3 Ruská geopolitika 18
2.3.2.4 Geopolitika v ostatných krajinách 19
2.3.2.5 Geopolitika bývalého Československa a Slovenska 19
2.4 Súčasná geopolitika 20

3 ŠTÁT A ŠTÁTNE HRANICE AKO PREDMET VÝSKUMU POLITICKEJ GEOGRAFIE
(Daniel Gurňák) 22
3.1 Vybrané atribúty štátu z hľadiska politickej geografie 23
3.1.1 Územie štátu 23
3.1.2 Forma štátu 26
3.1.3 Vnútorná organizácia štátu 27
3.1.4 Štátna moc a suverenita štátu 28
3.1.5 Obyvateľstvo štátu 29
3.2 Politické hranice 30
3.2.1 Vytyčovanie hraníc 30
3.2.2 Typológia hraníc 32
3.2.3 Funkcia hraníc 32
3.2.4 Hierarchická úroveň politických hraníc 33
3.2.5 Premenlivosť hraníc 34
3.2.6 Špecifické hraničné situácie 34
3.3 Nadštátne integračné zoskupenia a medzinárodné organizácie 35
3.3.1 Univerzálne nadštátne integračné zoskupenia a medzinárodné organizácie 35
3.3.1.1 Organizácia spojených národov 35
3.3.1.2 Európska únia 36
3.3.2 Vojensko-politické nadštátne integračné zoskupenia a medzinárodné organizácie 37
3.3.3 Politické nadštátne integračné zoskupenia a medzinárodné organizácie 38
3.3.4 Ekonomické nadštátne integračné zoskupenia a medzinárodné organizácie 39

4 ZMENY NA POLITICKEJ MAPE SVETA *(Daniel Gurňák)* 40
4.1 Historické regióny 40
4.1.1 Historické regióny Slovenska 40
4.1.2 Vybrané historické regióny Európy 43
4.2 Vývoj politickej mapy Európy 51
4.2.1 Etapy vývoja politickej mapy Európy 51
4.2.2 Regionálne špecifiká základných vývojových tendencií politickej mapy Európy 53
4.2.3 Prehľad zmien na politickej mape Európy od 19. storočia do súčasnosti 60
4.3 Územie Slovenska na politickej mape Európy 62
4.4 Vývoj politickej mapy sveta 66
4.4.1 Vývoj politickej mapy sveta do konca stredoveku 66
4.4.2 Vývoj politickej mapy sveta v novoveku 67
4.4.2.1 Obdobie veľkých geografických objavov – vznik koloniálneho systému 67
4.4.2.2 Vyvrcholenie rozvoja koloniálneho systému – obdobie imperializmu 70

4.4.2.3 Zánik koloniálneho systému – obdobie dekolonizácie 73
4.4.3 Vývoj politickej mapy sveta na prelome milénia 76

5 VYBRANÉ GEOPOLITICKÉ PROBLÉMY OBYVATEĽSTVA *(Tibor Blažík, Daniel Gurňák)* 77
5.1 Vývoj svetového obyvateľstva, jeho počet a rozmiestnenie, štruktúra 77
5.1.1 Počet a rozmiestnenie svetového obyvateľstva 78
5.1.2 Rasová, etnická a jazyková štruktúra 79
5.1.3 Náboženská štruktúra 80
5.2 Medzinárodné migrácie obyvateľstva 81
5.3 Vybrané etnické a náboženské konflikty 82
5.3.1 Konflikty na západnom Balkáne 85
5.3.2 Konflikty v oblasti Kaukazu 94
5.3.3 Izraelsko-arabský konflikt 98
5.3.4 Vojna v Iraku 102
5.3.5 Konflikty v Afganistane 104
5.3.6 Konflikty v subsaharskej Afrike 107
5.4 Životné prostredie a zdroje 109

6 ÚVOD DO REGIONÁLNEJ GEOGRAFIE *(Viliam Lauko)* 111
6.1 Vývoj regionálnej geografie vo svete 111
6.2 Vývoj regionálnej geografie na Slovensku 116
6.3 Objekt a predmet štúdia regionálnej geografie 119
6.3.1 Zmena objektu a predmetu štúdia regionálnej geografie 120
6.4 Postavenie regionálnej geografie v systéme geografických vied 121
6.5 Klasifikácia regiónov 123
6.5.1 Fyzickogeografické a humánnogeografické regióny 123
6.5.2 Individuálne a typologické regióny 123
6.5.3 Homogénne, nodálne a kontrastné regióny 123
6.5.4 Problém dimenzie (veľkosti) regiónu 125
6.5.5 Vzťah dimenzie a opakovateľnosti regiónu 126
6.5.6 Vzťah komplexity a opakovateľnosti regiónu 127
6.6 Metódy výskumu regionálnej geografie 127
6.6.1 Triedenie metód 127
6.6.2 Regionalizácia 127
6.6.2.1 Formy regionalizácie 127
6.6.2.2 Regionálna taxonómia 128
6.6.2.3 Logické pravidlá regionalizácie 129
6.6.3 Metódy smerujúce k syntéze 130
6.6.4 Metódy analýzy regiónu 131

Zoznam použitej a odporúčanej literatúry 133